

Вищий державний навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Навчально-науковий юридичний інститут

ПАРЛАМЕНТСЬКЕ ПРАВО

ПРОГРАМА

**Вибіркової навчальної дисципліни
Підготовки студентів освітнього ступеня « магістр
Галузі знань 081 «Право»**

Спеціальності 081 «Право»

Івано-Франківськ – 2018 рік

Розроблено та внесено навчально-науковим юридичним інститутом
Державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Розробник програми:

Грицан Ольга Анатоліївна - доцент кафедри конституційного, міжнародного та
адміністративного права, кандидат юридичних наук

Обговорено та рекомендовано до видання Вченою радою навчально-наукового
юридичного інституту

22 лютого 2018р. протокол № 4

уявлення щодо змісту основних та спеціальних процедур у Верховній Раді України.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Парламентське право» є визначення ролі представницької демократії в сучасній державі, розгляд структури та організації діяльності Верховної Ради України, аналіз основних та додаткових стадій законотворчого процесу, а також спеціальних процедур: розгляду законопроектів про внесення змін до Конституції України, затвердження Державного бюджету та контролю за його виконанням, дострокового припинення повноважень Президента України тощо.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- теоретичні підходи щодо сутності парламентського права як підгалузі конституційного права;
- особливості правового, насамперед, конституційно-правового регулювання парламентської діяльності;
- структуру та порядок діяльності Верховної Ради України;
- стадії законодавчого процесу;
- особливості розгляду Верховною Радою України питань за спеціальними процедурами.

вміти :

- правильно формулювати юридичні поняття і категорії;
- самостійно проводити правовий аналіз норм парламентського права;
- робити висновки про застосування на практиці різних норм парламентського права;
- тлумачити джерела парламентського права України, передусім – Закону України «Про Регламент Верховної Ради України».

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин / 2 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 «Загальні положення парламентського права України»

Тема 1. Поняття та зміст парламентського права України

Парламентське право як інститут конституційного права. Предмет і метод парламентського права. Місце парламентського права в системі конституційного права. Призначення і функції парламентського права. Взаємодія парламентського права та інших підгалузей, інститутів конституційного права. Система парламентського права. Проблема виділення загальної та особливої частини в парламентському праві. Матеріальне і процесуальне парламентське право. Взаємовідносини норм парламентського права з нормами інших галузей права.

Джерела парламентського права як підгалузі конституційного права.

Парламентське законодавство: поняття та структура. Конституція України. Закони та підзаконні акти. Рішення Конституційного Суду України. Систематизація джерел парламентського права.

Парламентське право як наука. Предмет і метод науки парламентського права. Джерела науки парламентського права. Система науки парламентського права.

Парламентське право як навчальна дисципліна.

Тема 2. Верховна Рада – Парламент України

Конституційний склад і структура Верховної Ради України. Строк повноважень, дострокове припинення повноважень Верховної Ради України.

Органи та керівні посадові особи Верховної Ради України. Комітети, депутатські групи та фракції парламенту. Парламентська більшість і парламентська опозиція.

Тимчасові спеціальні і тимчасові слідчі комісії Верховної Ради України.

Порядок роботи Верховної Ради України. Сесія Верховної Ради України. Порядок скликання і проведення сесій Верховної Ради України. Порядок розгляду питань на пленарних засіданнях Верховної Ради України. Голосування у Верховній Раді України. Правова регламентація організації роботи Верховної Ради України. Законодавство про Регламент Верховної Ради України.

Апарат Верховної Ради.

Змістовий модуль 2 «Парламентські процедури»

Тема 1. Законодавча процедура у Верховній Раді України

Поняття та види парламентських процедур. Законодавчі, установчі та контрольні парламентські процедури.

Законодавча процедура як вид юридичної процедури. Критерії поділу законодавчої процедури на стадії. Стадії законодавчої процедури: поняття і система. Обов'язкові і факультативні стадії законодавчої процедури. Поділ стадій законодавчої процедури на етапи.

Об'єднання стадій законодавчої процедури в цикли. Законодавчий процес і законодавчі процедури. Загальна характеристика руху законопроектів (законів) за стадіями законодавчого процесу.

Внесення та відкликання законопроектів. Поняття законодавчої ініціативи. Оформлення та реєстрація законопроектів, супровідні документи до законопроектів. Справа законопроекту. Альтернативні законопроекти. Визнання законопроектів відкликаними та відхиленими.

Перше читання законопроекту: особливості. Рішення за результатами першого читання законопроектів. Повторне перше читання.

Друге читання законопроекту. Зміст порівняльної таблиці законопроекту, підготовленого до другого читання. Порядок обговорення законопроектів при розгляді в другому читанні. Особливості голосування при розгляді законопроектів у другому читанні. Рішення за результатами розгляду законопроекту в другому читанні. Розгляд законопроектів у повторному другому читанні.

Третє читання законопроекту. Супровідні документи, що подаються до законопроектів, підготовлених до третього читання. Рішення за результатами розгляду законопроектів у третьому читанні.

Прийняття законопроекту. Промульгація законопроекту. Право вето та вимоги щодо його подолання. Зворотний рух законопроектів (законів). Опублікування та набрання чинності законів.

Тема 2. Розгляд Верховною Радою України законопроектів про внесення змін до Конституції України

Законодавство про порядок внесення Верховною Радою змін до Конституції України. Порядок подання до Верховної Ради законопроектів про внесення змін до Конституції України, пропозицій та поправок до них. Відкликання законопроектів про внесення змін до Конституції України, пропозицій, поправок до них. Підготовка до розгляду питання про включення законопроекту про внесення змін до Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним. Розгляд Верховною Радою питання про включення законопроекту про внесення змін до Конституції України до порядку денного сесії Верховної Ради та про порядок продовження роботи над ним.

Підготовка законопроекту про внесення змін до Конституції України до попереднього схвалення або прийняття його Верховною Радою. Звернення Верховної Ради до Конституційного Суду України про надання висновку Конституційним Судом України щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам статей 157 і 158 Конституції України.

Попереднє схвалення, прийняття Верховною Радою законопроекту про внесення змін до Конституції України, який за висновком Конституційного Суду України відповідає вимогам статей 157, 158 Конституції України. Внесення та розгляд у головному комітеті пропозицій та поправок до законопроекту про внесення змін до Конституції України. Розгляд Верховною Радою пропозицій, поправок до законопроекту про внесення змін до Конституції України.

Тема 3. Процедура дострокового припинення повноважень Президента України у зв'язку з неспроможністю виконання ним своїх повноважень за станом здоров'я, а також усунення з поста в порядку імпідменту

Порядок дострокового припинення повноважень Президента України у зв'язку з неспроможністю виконання ним своїх повноважень за станом здоров'я.

Правові засади усунення Президента України з поста в порядку імпідменту. Ініціювання питання про усунення Президента України з поста в порядку імпідменту. Порядок утворення спеціальної тимчасової слідчої комісії, обрання спеціального прокурора та спеціальних слідчих. Висновки і пропозиції спеціальної тимчасової слідчої комісії. Обговорення висновків і пропозицій спеціальної тимчасової слідчої комісії. Порядок заслуховування свідків та експертів. Заслуховування заключного слова.

Вимоги до проекту постанови Верховної Ради України про звинувачення Президента України. Порядок прийняття рішення про звинувачення Президента України. Розгляд Верховною Радою висновків Конституційного Суду України та Верховного Суду. Прийняття рішення про усунення Президента України з поста в порядку імпідменту. Наслідки неприйняття Верховною Радою рішення про усунення Президента України з поста в порядку імпідменту.

Тема 4. Процедура надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт народного депутата України, дострокового припинення повноважень народного депутата України

Подання про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт. Надання письмового пояснення народних депутатів. Висновок комітету щодо надання згоди Верховною Радою на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт. Розгляд Верховною Радою України питання про надання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт.

Розгляд питання про дострокове припинення повноважень народного депутата. Невиконання народним депутатом вимог закону щодо несумісності депутатського мандата.

Тема 5. Розгляд питань, пов'язаних з парламентським контролем за діяльністю Кабінету Міністрів України. Парламентські слухання.

Розгляд питання про схвалення Програми діяльності Кабінету Міністрів України.

Організація проведення «години запитань до Уряду». Проведення «години запитань до Уряду».

Підготовка до розгляду Верховною Радою питання про відповідальність Кабінету Міністрів України. Розгляд Верховною Радою питання про відповідальність Кабінету Міністрів України.

Періодичність проведення парламентських слухань. Ініціювання парламентських слухань та визначення дати їх проведення. Підготовка до проведення парламентських слухань.

Загальні положення щодо порядку проведення парламентських слухань.

3. Рекомендована література

- 1) Актуальні проблеми конституційного права України [Текст]: підручник / за заг. ред. проф. Олійника А.Ю. – Рек. МОН. – К. : ЦУЛ, 2013.
- 2) Виборче законодавство України: стан, шляхи та перспективи вдосконалення [Текст]: матеріали засідань науково-практичного семінару з проблем виборчого законодавства України. – К. : Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2011. – 263 с.
- 3) Лінецький С.В., Крижанівський В.П. Коментар до Регламенту Верховної Ради України / С.В. Лінецький, В.П. Крижанівський. – К., 2015. – 730 с.
- 4) Майданник О.О. Конституційне право України: Навч. посіб./ Майданник О.О. – К.: Алерта, 2011. – 380 с.
- 5) Конституція України у судових рішеннях / М.П.Орзіх, А.А. Єзеров, Д.С. Терлецький. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 432 с.
- 6) Стрижак А. А. Конституція України в актах Конституційного Суду України (аналіт. огляд та комент.) [Текст] / Андрій Андрійович. Стрижак. – К. : Ін Юре, 2010. – 631 с.
- 7) Планування законодавчої діяльності парламенту [Текст]: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 22 черв. 2010 р. / за заг. ред. В.О.Зайчука. – К. : Ін-т законодавства Верхов. Ради України, 2011. – 216 с.
- 8) Погорілко В. Ф. Конституційне право України [Текст] : підручник /Віктор Федорович Погорілко, В.Л.Федоренко. – Рек. МОН, 2-ге вид., переробл. і доп. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. – 432 с.
- 9) Совгиря О. В. Конституційне право України. Повний курс [Текст]: навчальний посібник / Ольга Володимирівна Совгиря, Н. Г. Шукліна. – Рек. МОН; 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Юрінком Інтер, 2012. – 544 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання : опитування у вигляді письмових тестів, письмові контрольні роботи, самостійні роботи, колоквиуми, експрес-опитування.